

הנדון: תכנית מתאר מודיעין בראי משבר האקלים

אנו, חברי הכנסת החתומים מטה, מביעים בזאת את אכזבתנו מתכנית המתאר המקודמת היום לעיר מודיעין (מד 2040) ומהיעדר התייחסות בה למשבר האקלים, דבר אשר ייקבע את אופן התמודדות העיר עם משבר חמור זה עשורים רבים קדימה, וקוראים לעדכן אותה כך שתכלול היערכות עירונית מתאימה ומיטבית למשבר לו אנו עדים.

אנו סבורים כי לתכניות המעצבות את פני המרחב, תפקיד חשוב בהתמודדות עם משבר האקלים. בידן הכלים והעוצמה המסייעים למיתון המשבר ולבניית חוסן אקלימי והסתגלות, או חלילה להפך - לצעוד בדרכים המקדמות את תהליכי ההתחממות והיעדר מוכנות למשבר.

החלטות ממשלת ישראל, הניצבות בשורה אחת עם אמנות בינלאומיות, קוראות לנקיטת צעדים לבלימת ההתחממות. לתכניות מתאר יש תפקיד מכריע וחיוני בהתמודדות זו. בכוחן להרוות את השטח הבנוי, להימנע מסיפוח שטחים פתוחים ולהגן עליהם ועל תפקידיהם החיוניים למיתון ההתחממות - קליטת פחמן ושמירת המגוון הביולוגי - וליצור ערים שיש בידן היכולת להתגונן, להגיב ולהתאושש מאיומים ואסונות.

תכנית המתאר למודיעין כמשל

מערכת התכנון בישראל, אמורה לאמץ את החלטות הממשלה בדבר נקיטת צעדים כנגד תהליכי ההתחממות. אך, לצערנו, לא כך פני הדברים ברבות מתכניות המתאר המקודמות בפועל.

מודיעין כדוגמא וכמשל, עיר בעלת מאפיינים פרבריים, דלילה למדי, בעלת כבישים רחבים היתה ראויה להרוויה, ציפוף והתכנסות. ליצור תנאים לקליטת עוד כמה עשרות אלפי יחידות דיור בשטחה הבנוי. כך נעשים היום הדברים במדינות מתוקנות.

אך בפועל, תכנית המתאר למודיעין מקבעת את המצב התכנוני הקיים ואת הצפיפות הנמוכה, ואינה מותירה גם את האפשרות, למי שיחפוץ בכך, להביא להרוויה. היא מספחת לעיר כ- 10,000 דונם של שטחים טבעיים, יער, חורש טבעי, נחלים, בהם משובצים אתרים ארכיאולוגיים לרוב, ודנה אותם לבנייה. והרי ככל שלא תהיה הרוויה בשכונות הפרבריות, יגלוש הפיתוח אל השטחים הטבעיים מסביב ויביא לאובדנם ולאובדן ערכיהם.

אנו, החתומים מטה, מתריעים כי תכנית המתאר למודיעין, כמשל לתכניות אחרות סוללת את הדרך - לתכנית אחר תכנית, להביא לאובדן מעט השטחים הפתוחים שנותרו בארץ ולהאצת תהליכי ההתחממות הגלובלית, ולבניית ערים נעדרות חוסן אקלימי, דבר שידון את תושביהן לסבל רב ומיותר, וכפועל יוצא ייפגע בהיערכות הלאומית למשבר האקלים ויעמיס הוצאות ענק מיותרות על תקציב המדינה.

בתכנית חסרים עקרונות מנחים מחייבים להתמודדות עם משבר האקלים כגון בנייה מאופסת אנרגיה, מניעת אפקט אי החום העירוני, לקיחת מקדמים משמעותיים למניעת שיטפונות והצפות

כתוצאה מאירועי מזג אוויר קיצוני, שימוש אינטנסיבי בפנלים סולריים בכל מקום אפשרי כולל על קירות מבנים, איסור בנייה בחומרים כהים או שחורים ועוד.

עדיין לא מאוחר, ראוי וניתן לשקול הנחות תכנוניות שעבר זמנן, ולהתאים את תכנית המתאר למודיעין כך שתתמוך בהרוויה וציפוף, תצמצם את הצורך בגלישת הבינוי לשטחים פתוחים ותשמור על המסדרון האקולוגי, תקים מספר גדול יותר של מעברים אקולוגיים לבעלי חיים, תעמוד בתקני בניה ירוקה ברמה הגבוהה ביותר ומאופסת אנרגיה וחסונה למשבר האקלימי. צעדים אלה יתמכו ויסייעו במאבק הלאומי, והכלל-אנושי באיום משבר האקלים.

במחשבה נוספת ומרחיקת ראות - אנו קוראים למוסדות התכנון לאמץ את היסודות האמורים כאן, לכלל תכניות המתאר המקודמות כיום בישראל.

על החתום:

חבר כנסת אלון טל, כחול לבן
חבר כנסת יוראי להב-הרצנו, יש עתיד
חברת הכנסת יסמין סאקס פרידמן, יש עתיד
חבר הכנסת ולדמיר בליאק, יש עתיד
חבר הכנסת עמיחי שיקלי, ימינה